

ZAKON O BANKAMA

("SI. list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se osnivanje, organizacija, poslovanje, način upravljanja, kontrola i prestanak rada banaka i finansijskih institucija.

Član 2

Banka se osniva i posluje kao akcionarsko društvo.

Banka je pravno lice.

Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) "banka" znači akcionarsko društvo čija je osnovna djelatnost primanje depozita fizičkih i pravnih lica i korišćenje takvih sredstava bilo u cjelosti ili djelimično za davanje kredita ili investiranje za svoj račun i na svoj rizik;
- 2) "finansijska institucija" znači pravno lice (štednu, kreditnu, mikrofinansijsku i drugu sličnu instituciju) čija je primarna djelatnost davanje kredita ili investiranje za svoj račun i na svoj rizik ili bavljenje drugim finansijskim uslugama;
- 3) "povezana banka ili drugo lice" (afilijacija) znači banku ili drugo lice koje je pod kontrolom druge banke ili lica (zavisna banka, zavisno preduzeće), ili preduzeće koje kontroliše banku ili drugo lice (matično preduzeće), ili zavisno preduzeće koje ima isto matično preduzeće kao i ta banka ili drugo lice;
- 4) "filijala" znači dio banke koji nema svojstvo pravnog lica, a obavlja sve ili samo dio djelatnosti za koje ta banka ima odobrenje;
- 5) "kontrola" znači posjedovanje od strane nekog lica, direktno ili indirektno, većine izdatih akcija sa pravom glasa; vršenje jednakih vlasničkih prava u nekoj banci ili drugom pravnom licu; da lice, bez obzira na procenat akcija sa pravom glasa koji posjeduje, vrši, direktno ili indirektno, preovlađujući uticaj na poslovnu politiku, odnosno strategiju rada banke ili drugog pravnog lica, bilo samo ili u saradnji sa drugim licima;

- 6) "depozit" znači iznos novca predat banci, bilo da jeste ili nije evidentiran nekim instrumentom, koji se može povratiti odmah po podnošenju zahtjeva (po viđenju) odnosno prema ugovorenim uslovima, sa ili bez kamate ili drugih premija, koji dovodi do nastanka dužničko-povjerilačkog odnosa koji se ne zasniva na prometu robe ili usluga;
- 7) "davanje kredita" znači ugovorno obavezivanje banke da će dati kredit, uključujući pored uslovnog akreditiva i druge oblike finansijskih garancija;
- 8) "grupa povezanih korisnika kredita" znači dva ili više lica čiji odnos, ukoliko jedno od tih lica ima finansijskih problema, može dovesti do problema sa plaćanjem kod drugih lica, i to: kada jedan od korisnika kredita ima značajan interes u drugom licu (AD ili DOO); u slučaju da je ortačko društvo ili komanditno društvo korisnik kredita od banke, kao i bilo koji učesnik u poslu koji ima solidarnu odgovornost sa ovim društvima, a koje je, takođe, korisnik kredita od banke; kada korisnici kredita imaju zajedničko lice koje je vlasnik značajnog interesa u slučaju AD ili DOO ili učesnik koji snosi odgovornost u slučaju ortačkog ili komanditnog društva; kada korisnik kredita prenese drugome sredstva koja je primio u vidu kredita od banke ili kada grupa korisnika, zajedno ili pojedinačno, prenese sredstva koja su primili kao kredit od banke istom licu koje nije korisnik kredita te banke; kada korisnici kredita koriste kredit od banke radi učešća u zajedničkim poduhvatima ili zajedničkim preduzećima, tako da je očekivani izvor za povraćaj kredita jednak za sve te korisnike;
- 9) "minimalni rizik" za korisnika kredita ili grupu povezanih korisnika znači ukupan iznos svih odgovarajućih računa, oročenih sredstava, zajmova, finansijskih lizinga, dužničkih hartija od vrijednosti, akcija, kamata i drugih prihoda od sredstava koja se odnose na tog korisnika kredita, odnosno grupu, sa ukupnim iznosom vanbilansnih obaveza (kao što su garancije, akreditivi i ugovori o davanju kredita) koji se odnosi na korisnika kredita ili grupu, uz dodatak bančinog kredita drugom licu za koje je bezuslovno garantovao taj korisnik kredita ili grupa. Ovaj iznos može biti smanjen za iznos posebnih rezervi za takve namjene, kao i za iznos bilo koje uključene imovine koja je oduzeta prilikom obračuna ukupnog kapitala. Imovina i drugi krediti nijesu uključeni u obračun ove sume ukoliko su u potpunosti obezbijeđeni založnim depozitima u samoj banci, ukoliko banka ima pravo njihovog korišćenja za potpuno pokrivanje svojih potraživanja;
- 10) "nelikvidnost" znači finansijsko stanje kada banka ili drugo lice nije u mogućnosti da izmiruje svoje obaveze u roku dospjeća;
- 11) "nesolventnost" znači finansijsko stanje kada su obaveze prema bilansu stanja banke ili drugog lica veće od njene imovine;

- 12) "lice" znači domaće ili strano fizičko ili pravno lice, uključujući akcionarsko društvo, javno preduzeće, društvo sa ograničenom odgovornošću, ortačko ili komanditno društvo, udruženja za uzajamno kreditiranje koja bilo da ostvaruju profit ili su neprofitne organizacije, kao i druge vrste organizacija;
- 13) "povezano lice" znači fizičko lice koje je u krvnom srodstvu do drugog stepena sa nekim drugim licem; bračni drug ili član vanbračne zajednice; član porodice bračnog druga ili člana vanbračne zajednice ili lice povezano sa tim članovima porodice; lice sa zajedničkim preduzetničkim interesima sa drugim licem, članom porodice ili bračnim drugom ili članom vanbračne zajednice; zavisno odnosno matično preduzeće nekog preduzeća, kao i fizičko ili pravno lice za koje Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) ocijeni da ima povezane interese sa članom upravnog odbora ili njegovih stalnih tijela, akcionarom ili zaposlenim u banci;
- 14) "rizični kapital" znači zahtijevani iznos uplaćenog novčanog osnivačkog kapitala kao i drugi odgovarajući djelovi kapitala, koje banka treba da održava, koji se zasnivaju na procjenama rizika vezanim za pojedine kategorije imovine banke i podatke van bilansa stanja utvrđenih na osnovu pravila Bazelskog komiteta za nadzor nad bankama, a koje će banke koje posluju u Crnoj Gori primjenjivati u skladu sa propisima Centralne banke. Rizični kapital će biti utvrđen od strane Centralne banke kao dodatak trajnom, minimalnom osnivačkom kapitalu utvrđenom ovim zakonom ili drugim propisom koji uređuje ovu oblast;
- 15) "nesigurni i nesolidni poslovi" znači poslovanje suprotno prihvaćenim standardima bankarskog poslovanja koje može dovesti do ugrožavanja finansijske stabilnosti i materijalne štete za banku;
- 16) "značajan interes" znači interes koji predstavlja 20% ili više izdatih akcija sa pravom glasa ili pravom upravljanja; ili direktno ili indirektno vlasništvo jednog ili više lica u iznosu od 10% ili više osnivačkog kapitala ili glasačkih prava u tom pravnom licu; ili mogućnost da jedno ili više pravnih ili fizičkih lica vrši značajan uticaj na upravljanje ili donošenje odluka u drugom pravnom licu;
- 17) "značajan uticaj" znači da su poznate činjenice koje upućuju na to da neko lice: postavlja najmanje jednog predstavnika u upravni odbor tog pravnog lica ili u sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama, na osnovu saglasnosti sa vlasnicima akcija ili na bilo koji drugi način; učestvuje u donošenju odluka u tom pravnom licu, nezavisno od toga da li to lice može nametati ili određivati takve odluke ili može vršiti dominantan uticaj nad tim pravnim licem;

- 18) "hartija od vrijednosti" znači akciju u preduzeću, obveznicu, certifikat o novčanoj obavezi, uključujući vladine certifikate o njenim novčanim obavezama, kao i druge investicione ili komercijalne hartije koje su prihvaćene na razvijenim tržištima kapitala (kao i derivate ovih hartija) koje se prodaju na berzi ili vanberzanski i nezavisno od toga da li su u papirnoj ili dematerijalizovanoj (elektronskoj) formi;
- 19) "zavisno pravno lice" znači pravno lice koje je pod kontrolom drugog pravnog lica (matičnog pravnog lica);
- 20) "kapital prve klase" znači najjaču komponentu kapitala baziranog na riziku utvrđenog od strane Bazelskog komiteta za nadzor nad bankama koji se sastoji prvenstveno od novčanog akcijskog kapitala i neraspoređene dobiti.

Član 4

Pravno lice koje nema dozvolu Centralne banke i fizičko lice ne može se baviti primanjem depozita i iste davati kao kredit, niti pravno lice može u nazivu koristiti riječi banka ili bankarski.

II OSNIVANJE BANKE

Član 5

Banku mogu osnivati domaća i strana pravna i fizička lica.

Banku mogu osnovati najmanje dva osnivača.

Član 6

Strana banka može osnovati afilijaciju ili predstavništvo.

Odredbe ovog zakona o poslovanju, upravljanju i organizovanju banke odnose se i na afilijacije strane banke.

Član 7

Minimalni novčani iznos osnivačkog kapitala koji banka mora stalno da održava ne može biti manji od 5. 000.000 DM.

Izuzetno, Centralna banka može podnosiocu zahtjeva odobriti da do 10% minimalnog novčanog iznosa osnivačkog kapitala izrazi u nenovčanom obliku, pod uslovom da takvom odlukom neće biti ugroženi interesi deponenata.

Nenovčani dio minimalnog osnivačkog kapitala procjenjuje ovlašćeni procjenjivač.

Član 8

Pravno ili fizičko lice, samostalno ili u saradnji sa drugim licem, ne može steći ili povećati akcije sa pravom glasa u banci iznad 20%, ili steći 50% učešća u kapitalu banke ili u ukupnom iznosu akcija s pravom glasa, bez odobrenja Centralne banke.

Propisom Centralne banke utvrđuje se postupak za dobijanje odobrenja za sticanje ili povećanje akcija sa pravom glasa u banci ili učešća u kapitalu banke iznad propisanog i podaci koje je zainteresovano lice dužno da podnese o svojim poslovima i finansijskim mogućnostima.

Akcije stečene suprotno propisu Centralne banke nemaju pravo glasa.

Član 9

Banka stiče svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar.

Prijava za upis u sudski registar podnosi se najkasnije 30 dana od dana dobijanja dozvole za rad.

1. Izdavanje dozvole za rad

Član 10

Dozvolu za rad banke izdaje Centralna banka.

Postupak i način izdavanja dozvole za rad banke bliže se uređuje propisom Centralne banke.

Član 11

Osnivači banke podnose Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad banke, uz koji prilažu:

- 1) ugovor o osnivanju, potpisan od svih osnivača, kojim se naročito utvrđuje naziv i sjedište banke, iznos osnivačkog kapitala i udio svakog osnivača u tom kapitalu, svrha osnivanja, vrste, broj i nominalna vrijednost akcija, i pravo glasa vezano za akcije;
- 2) predlog statuta, kojim se naročito utvrđuje organizacija, unutrašnja pravila poslovanja i podnošenja izvještaja u banci, ovlašćenja upravnog odbora banke, njegovih stalnih tijela i rukovodilaca banke;

- 3) potvrdu da je minimalni osnivački kapital uplaćen ili da je upisan i datum kada će biti uplaćen i stavljen na raspolaganje banci;
- 4) podatke o stručnim kvalifikacijama i radnom iskustvu u posljednjih pet godina za predložene članove upravnog odbora banke, kao i njihovo finansijsko stanje za posljednje tri godine;
- 5) podatke neophodne za utvrđivanje boniteta akcionara sa učešćem preko 5% akcija sa pravom glasa i podatke o njihovim međusobnim imovinskim, upravljačkim i drugim povezanim interesima;
- 6) naziv i profesionalne kvalifikacije predloženog spoljnjeg revizora banke;
- 7) poslovni plan banke za naredne tri godine, koji naročito sadrži analizu budućih tržišta i plasmana, kao i rezultate koje treba ostvariti;
- 8) podatke o tehničkoj i kadrovskoj osposobljenosti banke za obavljanje poslova.

Član 12

Centralna banka će, najkasnije u roku od 90 dana od dana uredno podnijetog zahtjeva za izdavanje dozvole za rad banke, rješenjem izdati dozvolu, odnosno odbiti njeno izdavanje.

Rješenje o izdavanju, odnosno odbijanju izdavanja dozvole za rad je konačno.

Član 13

Centralna banka će izdati dozvolu za rad banke ukoliko su ispunjeni svi propisani uslovi za osnivanje i rad banke.

Član 14

Dozvola za rad banke se izdaje na neodređeno vrijeme.

Dozvolom za rad banke određuju se poslovi kojima se banka može baviti.

Banka je dužna da otpočne obavljanje djelatnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana upisa u sudski registar.

Član 15

Centralna banka izdaje dozvolu za rad afilijaciji strane banke na teritoriji

Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Republika), pod uslovima propisanim ovim zakonom, ako matična banka ima osnivački kapital najmanje u visini osnivačkog kapitala utvrđenog za osnivanje banke u skladu sa ovim zakonom.

Centralna banka će odbiti izdavanje dozvole za rad afilijaciji, ako zakon ili drugi propisi zemlje osnivača afilijacije na bilo koji način sprečavaju vršenje kontrolnih funkcija Centralne banke.

Član 16

Centralna banka, na osnovu prethodno podnijetog zahtjeva, odobrava osnivanje predstavništva strane banke na teritoriji Republike.

Predstavništvo strane banke se osniva radi predstavljanja interesa te banke i ne može se baviti bankarskim poslovima.

Član 17

Centralna banka vodi registar banaka u kojem se evidentiraju naziv i adresa banke i njenih djelova i čuva kopije njenih osnivačkih akata.

Podaci koji se odnose na banke kojima je oduzeta dozvola za rad brišu se iz registra.

Podaci iz registra banaka su javni, osim onih koji su u zahtjevu za izdavanje dozvola za rad banke naznačeni kao tajna.

2. Organizacioni djelovi i statusne promjene

Član 18

Banka može osnivati filijale, predstavništva i druge organizacione djelove (u daljem tekstu: djelovi banke) koji nemaju svojstvo pravnog lica, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Banka može osnivati afilijacije, filijale i predstavništva u inostranstvu.

Osnivanje i ukidanje afilijacija i djelova banke vrši se uz prethodnu saglasnost Centralne banke.

Član 19

Banka može vršiti statusne promjene spajanja, pripajanja ili podjele, samo uz prethodnu saglasnost Centralne banke.

Banka je dužna, uz zahtjev za dobijanje saglasnosti za statusne promjene, podnijeti elaborat o ekonomskoj opravdanosti i plan poslovanja buduće banke ili banaka u skladu sa propisima Centralne banke.

Statusna promjena banke koja nije izvršena u skladu sa dobijenom saglasnošću nema pravno dejstvo.

3. Oduzimanje dozvole za rad

Član 20

Centralna banka će oduzeti dozvolu za rad banci:

- 1) kada vlasnici banke donesu odluku da likvidiraju banku;
- 2) u slučaju afilijacije strane banke, ako je ta banka izgubila dozvolu za rad u svojoj državi;
- 3) kada utvrdi da je banka trajnije uključena u nesigurne i nesolidne poslove kojim je ugrožena sigurnost njenih depozita;
- 4) kada utvrdi da je dozvola izdata na osnovu neistinitih podataka.

Centralna banka može oduzeti dozvolu za rad banci:

- 1) kada utvrdi da je banka počinila jednu ili više povreda odredbi ovog ili drugih zakona;
- 2) kada prijava za upis u sudski registar nije podnesena u propisanom roku, ili banka nije počela sa obavljanjem bankarskih poslova u roku od 30 dana od dana upisa u sudski registar;
- 3) kada je rizični kapital banke manji od jedne četvrtine propisanog nivoa kapitala;
- 4) zbog nesolventnosti, ili ako će, po osnovu procjene Centralne banke, postati nesolventna u roku od 90 dana.

Rješenje o oduzimanju dozvole za rad banke je konačno.

Član 21

Rješenjem o oduzimanju dozvole za rad Centralna banka utvrđuje dan na koji će banka prestati sa radom.

Rješenje o oduzimanju dozvole za rad banke objavljuje se u "Službenom

listu Republike Crne Gore".

Rješenje o oduzimanju dozvole za rad dostavlja se nadležnom sudu radi brisanja banke iz sudskog registra.

4. Davanje odobrenja i saglasnosti

Član 22

Centralna banka propisuje dokumentaciju koju je banka dužna da podnese uz zahtjev za dobijanje odobrenja i saglasnosti u skladu sa ovim zakonom.

Centralna banka je dužna da, u roku od 60 dana od dana uredno podnijetog zahtjeva za davanje odobrenja odnosno saglasnosti, odluči o zahtjevu.

III POSLOVANJE BANKE

Član 23

Banka može da obavlja sljedeće poslove:

- 1) prima depozite;
- 2) daje kredite;
- 3) kupuje i prodaje hartije od vrijednosti koje dospijevaju u roku od godinu dana ili u kraćem roku za svoj račun;
- 4) kupuje, prodaje, isplaćuje i naplaćuje bankarske mjenice, trguje mjenicama i drugim instrumentima tržišta novca za svoj ili za račun komitenata,
- 5) izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove);
- 6) promptno kupuje i prodaje strane valute za svoj i račun komitenata;
- 7) vrši poslove platnog prometa u skladu sa propisom Centralne banke;
- 8) učestvuje u poslovima finansiranja lizinga;
- 9) pruža usluge oko čuvanja sredstava i hartija od vrijednosti;
- 10) otvara, ugovara, potvrđuje i plaća trgovačke akreditive i uslovne

akreditive i izdaje garancije za finansijske obaveze;

11) obavlja i druge poslove koji proizilaze iz poslovanja banke.

Član 24

Banka može obavljati platni promet i devizne transakcije sa inostranstvom u skladu sa propisom Centralne banke i principima bankarskog poslovanja.

1. Klasifikovanje sredstava banke

Član 25

Banka je dužna da izvrši klasifikovanje sredstava banke po kategorijama.

Odluka banke o kategorijama klasifikovanja sredstava može biti osporena odlukom Centralne banke.

Član 26

Propisom Centralne banke utvrđuju se kriterijumi klasifikovanja sredstava banke i elementi koji moraju biti sadržani u izvještajima o kvalitetu sredstava za svaku takvu kategoriju klasifikovanja.

Član 27

Propisom Centralne banke, zasnovanim na međunarodnim računovodstvenim standardima, utvrđuju se kriterijumi na osnovu kojih će se dospjeli krediti svrstati u kategoriju kredita na koje se ne može vršiti obračun kamata, kriterijumi za kapitalizaciju kamate i za utvrđivanje roka za otpisivanje imovine iz bilansa stanja banke.

Član 28

Propisom Centralne banke utvrđuju se minimalni iznosi koje će, za svaku klasifikacionu kategoriju kredita, banka uplaćivati na račun rezervi za pokriće potencijalnih gubitaka, shodno kategoriji utvrđenoj klasifikacijom kredita.

Član 29

Banka je dužna ustanoviti i voditi centralnu evidenciju korisnika kredita koja sadrži podatke o ukupnom iznosu datih kredita svakom korisniku i grupi povezanih korisnika kredita, u skladu sa propisom Centralne banke.

Evidencija korisnika kredita se mora, najmanje tromjesečno, usaglašavati sa stvarnim stanjem.

Član 30

Banka je dužna da otvori račun rezervi za pokriće gubitaka iz kreditnog poslovanja, u skladu sa propisom Centralne banke zasnovanom na međunarodnim računovodstvenim standardima.

2. Likvidna aktiva

Član 31

Banka je dužna da uvijek raspolaže sa neto likvidnom aktivom u iznosu od 20% od njenih ukupnih obaveza ili u visini koju Centralna banka povremeno utvrdi.

Neto likvidnu aktivu čini ukupna likvidna aktiva umanjena za kratkoročne obaveze.

Likvidna aktiva može biti u obliku gotovine koju banka drži u trezoru, u depozitu kod Centralne banke, kao sredstvo kod centralnih banaka Grupe G-10 ili u obliku dužničkih hartija od vrijednosti OECD.

Centralna banka povremeno može da utvrdi i druge prihvatljive oblike likvidne aktive.

Centralna banka propisuje postupak po kojem banka traži odobrenje za držanje likvidne aktive u obliku sredstava kod centralnih banaka Grupe G-10 ili u formi dužničkih hartija od vrijednosti OECD.

Član 32

Osiguranje depozita vrši se u skladu sa posebnim propisima.

3. Ograničenja u poslovanju banke

Član 33

Banka ne može biti posrednik u transakcijama sa hartijama od vrijednosti, niti može da vrši emisiju ili distribuiranje hartija od vrijednosti bez odobrenja Centralne banke i regulatornog tijela za hartije od vrijednosti.

Član 34

Banka ne može više od 25% akcijskog kapitala ili kapitala prve klase ulagati u akcije preduzeća koja se bave trgovačkom, industrijskom ili nekom

drugom nefinansijskom poslovnom aktivnošću, pri čemu mora biti zastupljena disperzija rizika i obezbijeđeno da lica nijesu međusobno povezana.

Banka je dužna da za svako ulaganje u preduzeće koje se bavi nefinansijskim poslovnim aktivnostima, koje prelazi 5% akcijskog kapitala ili kapitala prve klase, traži odobrenje Centralne banke, koja propisuje postupak i kriterijume za izdavanje tog odobrenja.

Ograničenje se ne odnosi na akcijski kapital koji banka stekne u preduzeću namirenjem dugova od tog preduzeća u slučaju njegovog prestanka ili ustupanja kapitala preduzeća umjesto isplate duga, s tim što banka ne može biti u posjedu tih akcija po isteku 3 godine.

Član 35

Banka ne može dati kredit pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica u iznosu većem od 20% akcijskog kapitala ili kapitala prve klase.

Banka može dati kredit u iznosu većem od 20% akcijskog kapitala ili kapitala prve klase ukoliko je obezbijeđen novčanim depozitom.

Zbir svih velikih kredita banke ne smije preći iznos od 300% akcijskog kapitala ili kapitala prve klase.

Centralna banka propisuje limite velikih kredita i način davanja takvih kredita povezanim licima.

Član 36

Banka ne može dati kredit pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih korisnika kredita sa rizikom iznad propisanog.

Ukoliko se ukupni rizik datog kredita, vezan za pojedinačnog korisnika ili grupu povezanih korisnika kredita, zbog promjene određenih uslova, poveća preko utvrđenih ograničenja, banka je dužna o tome odmah obavijestiti centralnu banku.

Centralna banka može, zavisno od nastalih uslova, dati rok banci za otklanjanje nastalih poremećaja.

Centralna banka propisuje pravila i limite o utvrđivanju minimalnog rizika za davanje kredita.

Član 37

U poslovanju u ime i za račun lica povezanog s bankom, banka ne može tom licu pružiti povoljnije uslove u odnosu na druga lica koja nijesu povezana s bankom.

Banka ne može licu povezanom s bankom davati kredit veći od iznosa utvrđenog ovim zakonom i drugim propisom.

Član 38

Banka ne može svojoj afilijaciji odobriti kredit u iznosu većem od 5% akcijskog kapitala ili kapitala prve klase, odnosno većem od 15% ukupno svim svojim afilijacijama.

Kredit svojim afilijacijama odobrava upravni odbor na bazi obezbjeđenja koje se može prodati, a koje propisuje Centralna banka.

Banka ne može od svojih afilijacija kupovati kreditna sredstva čiji je kvalitet osporen, shodno propisu Centralne banke o klasifikaciji kredita.

Član 39

Banka ne može u svoja osnovna sredstva ulagati više od 20% iznosa akcijskog kapitala ili kapitala prve klase.

Izuzetno, banka može ulagati u osnovna sredstva najviše do 30% iznosa akcijskog kapitala ili kapitala prve klase u skladu sa propisom Centralne banke.

Nepokretnosti koje stekne po osnovu hipoteke, banka može da drži u posjedu najviše dvije godine, ili duže uz odobrenje Centralne banke.

IV UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE

Član 40

Organi banke su skupština akcionara i upravni odbor.

Izbor, opoziv, djelokrug i način rada organa banke bliže se uređuju statutom banke u skladu sa ovim zakonom i propisom Centralne banke.

Saglasnost na statut banke i izmjene i dopune statuta daje Centralna banka.

1. Skupština akcionara

Član 41

Skupštinu akcionara sačinjavaju akcionari banke ili njihovi predstavnici.

Akcionari banke imaju pravo glasa zavisno od broja akcija sa pravom upravljanja.

Član 42

Skupština akcionara:

- 1) donosi statut banke i njegove izmjene i dopune;
- 2) bira i opoziva članove upravnog odbora;
- 3) razmatra izvještaje o poslovanju banke;
- 4) odlučuje o novoj emisiji akcija banke;
- 5) odlučuje o statusnim promjenama i prestanku banke;
- 6) utvrđuje visinu naknade za rad članovima upravnog odbora;
- 7) odlučuje i o drugim pitanjima utvrđenim statutom.

2. Upravni odbor

Član 43

Upravni odbor može da ima najmanje 5 članova, od kojih većina nijesu zaposleni u banci.

U upravni odbor mogu biti birani strani državljani.

Član 44

Član upravnog odbora ne može biti:

- 1) lice osuđivano na безусловnu kaznu zatvora ili lice osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana upravnog odbora;
- 2) lice koje je bilo dužnik u stečajnom postupku,
- 3) lice koje je radilo u posljednjih 12 mjeseci u Centralnoj banci.

Član 45

Član upravnog odbora ne može biti istovremeno u upravnom odboru više od jedne banke, bez prethodne saglasnosti akcionara banke ili njihovih predstavnika.

Član 46

Upravni odbor:

- 1) utvrđuje poslovnu politiku i strategiju banke i kontroliše njihovo sprovođenje;
- 2) donosi opšte akte banke, osim akata koje donosi skupština akcionara;
- 3) priprema predloge i izvršava akte koje donosi skupština;
- 4) usvaja godišnji račun banke;
- 5) imenuje i razrješava generalnog direktora banke, uz odobrenje Centralne banke;
- 6) imenuje nezavisnog spoljnjeg revizora, uz odobrenje Centralne banke i razmatra njegove izvještaje;
- 7) daje odobrenje za zaposlenje službenika sa posebnim ovlašćenjima u banci;
- 8) odlučuje i o drugim pitanjima utvrđenim statutom banke.

Član 47

Upravni odbor o poslovima iz svog djelokruga odlučuje na sjednicama koje se održavaju najmanje jednom mjesečno.

Upravni odbor može odlučivati ako sjednici prisustvuje većina članova upravnog odbora.

Upravni odbor odlučuje većinom glasova članova upravnog odbora, ako statutom nije drukčije predviđeno.

Član 48

Članovi upravnog odbora odgovorni su za sigurno i profitabilno poslovanje banke, održavanje neophodne kapitalizacije, očuvanje bančinih depozita, u skladu sa zakonom i dugim propisima.

Članovi upravnog odbora su pojedinačno ili solidarno, svom svojom imovinom, odgovorni za štetu nanijetu banci zbog nesigurnih i nesolidnih poslova banke, ukoliko ne pruže pismeni dokaz, prihvatljiv za Centralnu banku, kojim dokazuju da nijesu odgovorni.

Član 49

Naknada za rad članovima upravnog odbora sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela.

Iznos varijabilnog dijela naknade je srazmjeran ostvarenom profitu, likvidnosti i adekvatnosti kapitala banke, do nivoa koji propiše Centralna banka.

3. Stalna tijela upravnog odbora

Član 50

Stalna tijela upravnog odbora su komitet za upravljanje kreditnim rizikom i komitet za nadzor.

1) Komitet za upravljanje kreditnim rizikom

Član 51

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom sastoji se od tri člana upravnog odbora.

Član 52

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom:

- 1) predlaže kreditnu politiku upravnom odboru;
- 2) odobrava sve velike kredite i podnosi mjesečni izvještaj upravnom odboru;
- 3) formira organe za odobravanje kredita;
- 4) donosi odluke o klasifikaciji i limitima kredita, i
- 5) preduzima sve aktivnosti u vezi sa naplatom velikih kredita banke.

Član 53

Sjednici komiteta za upravljanje kreditnim rizikom predsjedava rukovodilac nadležan za kreditiranje.

Predsjedavajući komitetu ne može biti generalni direktor banke.

Član 54

Zapisnici sa sjednica komiteta za upravljanje kreditnim rizikom dostupni su Centralnoj banci.

2) Komitet za nadzor

Član 55

Komitet za nadzor je nezavisan u vršenju nadzora nad primjenom sistema interne kontrole banke, naročito u oblastima knjigovodstva, upravljanja i poslovnih transakcija.

Član 56

Komitet za nadzor sastoji se od najmanje tri, ali ne više od pet članova, od kojih su većina članovi upravnog odbora koji nijesu zaposleni u banci.

Član 57

Komitet za nadzor razmatra godišnji račun banke pregledan od strane spoljnog revizora i dostavlja ga uz mišljenje upravnom odboru na usvajanje.

Član 58

Komitet za nadzor, po potrebi, ostvaruje saradnju sa spoljnim revizorom i internim kontrolorom i sa predstavnicima Centralne banke.

Član 59

Zapisnici sa sjednice komiteta za nadzor dostupni su Centralnoj banci.

4. Generalni direktor

Član 60

Generalni direktor banke je izvršni rukovodilac banke.

Generalni direktor predstavlja i zastupa banku i stara se o zakonitosti rada banke.

Član 61

Generalni direktor banke je član upravnog odbora i ne može biti predsjednik ili predsjedavajući upravnog odbora.

Djelokrug rada generalnog direktora banke bliže se uređuje statutom banke.

5. Poslovna tajna

Član 62

Članovi upravnog odbora, članovi stalnih tijela upravnog odbora, rukovodioci banke i svi zaposleni u banci, za vrijeme rada u banci, dužni su informacije do kojih su došli radeći u banci čuvati kao poslovnu tajnu i ne smiju ih upotrebljavati u svoju ličnu korist, niti pružati drugim licima, osim Centralnoj banci, uključujući kontrolore i revizore koje je ona imenovala i drugim nadležnim organima, u skladu sa zakonom.

Član 63

Podaci o depozitima banke, podaci o tekućim i žiro-računima fizičkih i pravnih lica su poslovna tajna banke.

Podaci o depozitima se mogu saopštavati samo na pismeni zahtjev suda i Centralne banke.

Član 64

Banka je dužna da o sumnjivim transakcijama svojih klijenata ili drugih lica hitno i povjerljivo obavijesti nadležni organ i Centralnu banku.

V FINANSIJSKE INSTITUCIJE

Član 65

Finansijska institucija je pravno lice koje se bavi pružanjem usluga za obavljanje bankarskih poslova.

Finansijska institucija se ne može baviti primanjem depozita.

Član 66

Finansijska institucija stiče svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar.

Prijava za upis u sudski registar finansijske institucije podnosi se u roku od 30 dana od dana dobijanja dozvole za rad.

Član 67

Odredbe ovog zakona koje se odnose na osnivanje i poslovanje banke odnose se i na finansijske institucije, ako propisom Centralne banke nije drukčije određeno.

VI KNJIGOVODSTVO, REVIZIJA I KONTROLA

Član 68

Banka je dužna da uredno, ažurno i kontinuirano vodi knjigovodstvene evidencije poslovanja i priprema finansijske obračune i izvještaje, koji na adekvatan način prikazuju njihove aktivnosti i finansijsko stanje, u obliku i sa sadržajem propisanim od strane Centralne banke, zasnovanom na međunarodnim računovodstvenim standardima.

Član 69

Banka je dužna, po odobrenju Centralne banke, imenovati nezavisnog spoljnjeg revizora, koji:

- 1) banci daje savjete o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda;
- 2) vrši kontrolu finansijskih izvještaja banke i organima banke, jednom godišnje, podnosi izvještaj, uz pismeno mišljenje da li finansijski izvještaji daju potpun, tačan i vjerodostojan pregled finansijskog stanja banke, u skladu sa odredbama ovog zakona i propisima Centralne banke;
- 3) informiše organe banke i Centralnu banku o protivpravnom postupanju radnika banke, nepravilnosti ili nedostatku u upravljanju ili poslovanju banke za koje je saznao, a koji mogu prouzrokovati materijalni gubitak za banku.

Član 70

Banka je dužna dostaviti Centralnoj banci godišnji račun sa izvještajem spoljnjeg revizora u roku od šest mjeseci od isteka poslovne godine na koju se izvještaj odnosi.

Banka je dužna da izvještaj spoljnjeg revizora u skraćenom obliku, u roku od 15 dana po njegovom prijemu, objavi u jednom od dnevnih listova na teritoriji Republike i o tome, uz dostavu kopije objave, odmah obavijesti Centralnu banku.

Član 71

Banka je dužna pripremati i dostavljati Centralnoj banci izvještaje o svom

poslovanju, likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti, u obliku, sa sadržajem i u rokovima utvrđenim propisima Centralne banke.

Banka je dužna, na zahtjev Centralne banke, odmah dostaviti dodatne podatke i mišljenje revizora o banci na račun banke.

Član 72

Banka, filijala strane banke i finansijske institucije podliježu kontroli od strane Centralne banke i dužni su u potpunosti sarađivati i omogućiti nesmetan pristup kontrolorima Centralne banke i revizorima.

VII MJERE ZA OZDRAVLJENJE BANKE

Član 73

Ukoliko utvrdi da je banka postupila suprotno propisima ili se upustila u nesigurne i nesolidne poslove, Centralna banka može:

- 1) pismeno upozoriti banku;
- 2) zahtijevati od banke da postupi po pismenom sporazumu, prihvatljivom za Centralnu banku, kojim će se banka obavezati da u utvrđenom roku otkloni utvrđene nepravilnosti;
- 3) da pismeno naloži banci da otkloni nedostatke i nepoštovanje propisa u utvrđenom roku;
- 4) privremeno suspendovati člana organa upravljanja i rukovodstva banke.

Član 74

Ukoliko utvrdi da je rizični kapital banke ispod dvije trećine predviđenog nivoa kapitala, Centralna banka, pored mjera iz člana 73 ovog zakona, može:

- 1) zahtijevati smanjenje rasta imovine banke ili zabraniti porast imovine do daljnjeg;
- 2) zabraniti sve dalje investicije u preduzeća;
- 3) zabraniti sve transakcije sa povezanim licima;
- 4) zahtijevati da sve kamatne stope koje se plaćaju na depozite ili druge pozajmice ne prelaze stope koje preovlađuju na tržištu.

Član 75

Ukoliko utvrdi da je rizični kapital banke ispod jedne polovine predviđenog nivoa kapitala, Centralna banka, pored mjera propisanih u članu 74 ovog zakona, može:

- 1) zahtijevati od banke da, u roku od 60 dana, napravi plan o obnovi kapitala, prihvatljiv za Centralnu banku;
- 2) zahtijevati da banka ili njeno povezano lice smanji ili prekine bilo kakvu aktivnost za koju je Centralna banka utvrdila da stvara gubitke za banku;
- 3) zahtijevati da banka smijeni jednog ili više članova organa upravljanja i rukovodstva i da ih zamijeni članovima za koje je saglasnost dala Centralna banka;
- 4) zahtijevati da se banka oslobodi ili donese odluku o prestanku rada zavisnog pravnog lica za koje Centralna banka ocijeni da postoji opasnost da postane nesolventno, ili koje je proizvelo materijalne gubitke za banku;
- 5) zabraniti isplatu varijabilnog dijela za članove organa upravljanja i rukovodstva banke i smanjiti plate ili druge nadokande.

Član 76

Ukoliko utvrdi da je rizični kapital banke ispod jedne četvrtine predviđenog nivoa kapitala, pored mjera propisanih u članu 75 ovog zakona, Centralna banka je ovlaštena da imenuje privremenog upravnika.

Član 77

Rješenje Centralne banke kojim se izriču mjere prema banci je konačno.

Član 78

Propisom Centralne banke uređuju se dužnosti, ovlaštenja i naknade privremenog upravnika banke i druga pitanja u vezi sa privremenom upravom banke.

Odluka o imenovanju privremenog upravnika objavljuje se u "Službenom listu RCG".

VIII STEČAJ

Član 79 - Član 87

Prestali da važe. (Sl. list RCG", br. 47/01)

IX. LIKVIDACIJA

Član 88 - Član 91

Prestali da važe. (Sl. list RCG", br. 47/01)

X KAZNE NE ODREDBE

Član 92

Novčanom kaznom od pedesetstrukog do tristastrukog iznosa minimalne zarade u Republici, kazniće se za prekršaj banka, odnosno drugo pravno lice ako:

- 1) ne održava minimalni novačni iznos osnivačkog kapitala (član 7);
- 2) bez saglasnosti Centralne banke osniva i ukida afilijacije i djelove banke i vrši statusne promjene banke (čl. 18 i 19);
- 3) ne izvrši klasifikovanje sredstava banke po kategorijama (član 25);
- 4) ne ustanovi i ažurno vodi centralnu evidenciju korisnika kredita (član 29);
- 5) ne otvori račun rezervi za pokriće gubitaka iz kreditnog poslovanja banke (član 30);
- 6) bez odobrenja Centralne banke i regulatornog tijela za hartije od vrijednosti posreduje u transakcijama sa hartijama od vrijednosti, vrši emisiju ili distribuiranje hartija od vrijednosti (član 33);
- 7) bez odobrenja Centralne banke vrši ulaganja u preduzeća koja se bave nefinansijskim poslovnim aktivnostima koje prelaze 5% akcijskog kapitala ili kapitala prve klase (član 34);
- 8) daje kredit pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica u iznosu većem od 20% akcijskog kapitala ili kapitala prve klase bez obezbjeđenja novčanog depozita ili sa rizikom iznad propisanog (čl. 35 i 36);
- 9) pruži povoljnije uslove u poslovanju licima povezanim s bankom u odnosu na druga lica koja nijesu povezana sa bankom ili tim licima odobri kredit veći od iznosa utvrđenog ovim zakonom i drugim propisom (član 37);

- 10) svojoj afilijaciji ili afilijacijama odobri kredit u iznosu većem od propisanog ili bez propisanog obezbjeđenja (član 38);
- 11) ulaže u svoja osnovna sredstva više od propisanog iznosa kapitala ili stečene nepokretnosti ne otuđi u propisanom roku (član 39);
- 12) bez saglasnosti Centralne banke donese statut banke ili njegove izmjene i dopune (član 40 stav 3);
- 13) upravni odbor ne formira stalna tijela (član 50);
- 14) ne obavijesti nadležni organ i Centralnu banku o sumnjivim transakcijama svojih klijenata (član 64);
- 15) ne imenuje nezavisnog spoljnog revizora i ne dostavi Centralnoj banci godišnji račun (čl.69 i 70).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u banci i drugom pravnom licu novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Odgovornom licu, kažnjenom za prekršaj iz stava 2 ovog člana, može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova iz bankarske djelatnosti u trajanju od šest mjeseci do jedne godine.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 93

Centralna banka je dužna donijeti propise za koje je ovlašćena ovim zakonom najkasnije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 94

Pravno lice osnovano po Zakonu o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", br. 32/93 i 61/95) dužno je da usaglasi svoje poslovanje, organizaciju i akte sa odredbama ovog zakona, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, s tim da Centralna banka može produžiti taj rok za još šest mjeseci.

Pravno lice osnovano po Zakonu o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", br.32/93 i 61/95), dužno je da, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, obezbijedi novčani iznos osnivačkog kapitala utvrđen ovim zakonom.

Pravno lice osnovano po Zakonu o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", br.32/93 i 61/95) koje ne postupi po odredbama ovog člana prestaje sa radom.

Član 95

U slučaju da banka ima ugovorenu obavezu, nastalu prije stupanja na snagu ovog zakona, da odobri kredit sa rizikom iznad ograničenja utvrđenih ovim zakonom, banka može dati takav kredit, uz uslov da se Centralnoj banci pruži pismeni dokaz o ugovorenoj obavezi.

Član 96

U slučaju da banka ima odobren kredit na dan stupanja na snagu ovog zakona, a taj kredit prelazi ograničenja utvrđena ovim zakonom, kredit se može vraćati u skladu sa propisima i uslovima koji su važili u vrijeme njegovog odobravanja.

Član 97

Odredbe ovog zakona odnose se i na banke i kompanije za pružanje finansijskih usluga koje će se osnivati, nakon stupanja na snagu ovog zakona, po Zakonu o kompanijama koje se osnivaju i posluju pod posebnim uslovima ("Službeni list RCG", broj 23/96).

Član 98

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. januara 2001. godine.